

bij de differentieele diagnose met het carcinoom. Zeer lastig zijn soms die gevallen, waarbij kwaadaardige ontaarding van een papilloom ontstaat.

Naar aanleiding van theorieën, die een infectieus agens aannemen, deed de schrijver ook entingsproeven. Het gelukte hem wel bij denzelfden patiënt aldus een typische huidwrat te verkrijgen, overenting op proefdieren mislukten echter. Dit is in tegenstelling met ULLMANN, die echter op het slijmvlies entte, terwijl DAHMANN slechts proeven op de epidermis deed.

Het is merkwaardig, dat deze aandoening, die vooral bij kinderen zulke ernstige stoornissen veroorzaakt (verstikking, slechte stem) in ons land zoo zelden schijnt voor te komen. DAHMANN heeft een zeer rijke ervaring, 56 gevallen in 8 jaar. Hij werkt in het industrie-centrum Dusseldorp, de vraag lijkt gewettigd of hier misschien een oorzaak voor het ontstaan van deze aandoening is te zoeken. Hij bespreekt in het 2de deel de nieuwere literatuur van 1910-1928. Van het grootste belang is de therapie. Hij verwerpt geheel de grootere chirurgische ingrepen, die vooral door de Franschen vroeger veel werden gedaan. Door de soms later ontstane necrose van den larynx is de stralenbehandeling voorloopig ook niet aan te raden. De beste wijze van behandeling is de verwijdering van de gezwellen langs den natuurlijke weg door middel van zweeflaryngoscopie of tegendrukendoscopie. Etsen met rookend salpeterzuur schijnt soms ook goede uitkomsten te geven. Als medicamenteuse therapie komen kalk- en magnesiumzouten in aanmerking.

Hoewel referent over deze aandoening weinig ervaring heeft komt het hem voor, dat in tal van gevallen door middel van de directe laryngoscopie volgens JACKSON ook een goede uitkomst is te verkrijgen. Men vermijdt dan de ingrijpender zweeflaryngoscopie, waarvoor narcose noodzakelijk is.

EELCO HUIZINGA.

A. KRETHLOW, *Physikalisch-technisches Praktikum für Mediziner*. Berlin, J. H. SPRINGER, 1930, 232 bldz., 127 fig. Prijs 15.60 mark.

Gelijk de Bazelsche physicus A. HAGENBACH in het woord vooraf ter aanbeveling opmerkt, is de tijd van het zuiver natuurwetenschappelijke practicum, dat in hun eerste jaar den geneeskundigen studenten ter inleiding diende, voorbij. Helaas het *vita brevis ars longa* nevens de technische ontwikkeling der geneeskunde maakt zelfs een beperkt studium generale onmogelijk. De student heeft dus behoefte aan een bijzonder practicum, dat uitsluitend de dingen behandelt, waarmede hij later bij het klinische onderzoek en in de therapie te maken heeft. De internist R. STAEHELIN valt zijn ambtgenoot hierin bij en de schrijver KRETHLOW vertelt, dat hij sinds eenige cursussen bezig is een op de behoeften der artsen toegespitst practicum te geven. Gedurende 2 semesters worden daaraan 2 uren besteed. Om het boek intusschen ook voor de praktische artsen bruikbaar te maken heeft hij hier en daar eenigszins uitgewijd. Ik geloof, dat het beter zou zijn geweest, indien hij den oorspronkelijken vorm behouden had. Niet voor de specialisten natuurlijk, (die hebben een werk als dit niet van noode), maar voor de

practische artsen, die gedwongen door hun versnipperden tijd niets liever willen dan simplistische voorstellingen, eenvoudige bewijsvoeringen, aansluiting aan het feitelijke, het geziene, gehoorde, getaste, waaraan ook de student zich gewoonlijk geeft. Van hoeveel waarde is het niet, terwijl men voorschrijft, terwijl men toepast, zich het oude, vroeger gewetene en doorleefde weder te herinneren.

Hoe het zij, het eerste is de balans aan de beurt, ook de moderne torsiebalans. Dan volgen de lenzen. Zoo komt de schrijver tot de binoculaire microscopen, het donkerveld, de polarisatietoestellen voor monochromatisch en voor gefiltreerd daglicht worden zorgvuldig behandeld. Evenzoo de spectroscopie en de spectrographie (inclusief ultraviolet). Kort wordt ook het infrarood vermeld waarbij echter, jammer genoeg, MOLL's techniek vergeten is. De kwiklamp, het vitaglas, de erytheemdosis passeeren de revue; evenzoo de ultrarode stralen op het oog, in verband met de absorptieverhoudingen in de media. Een zeer breede behandeling ondergaat de electriciteit. Vooreerst de gewone electriciteit (pantostaat, enz.), dan de temperatuurmeting met thermo-electrische naalden, en vooral zeer grondig de diathermie. Met nog veel meer voorliefde zijn de Röntgenstralen behandeld. Hierbij komt de theorie tot haar recht, de absorptie en de in onze weefsels zoo belangrijke strooijing, de halfwaarde-laag, de filters, de verschillende soorten van buizen voor diagnose en therapie, de inductor of hoogspanningstransformator, de synchroonmotor, de gelijkrichters, de parallel geplaatste vonkenbaan, de meetmethodes. Voor den arts is natuurlijk alleen de biologisch werkzame dosis belangrijk en de moeilijkheid rijst dientengevolge om deze uit de physisch gemeten dosis af te leiden en dan liefst uit een dosis, die in de moderne eenheid „Z” is uitgedrukt. Hiertoe heeft men een ionisatiekamer noodig en een electroscop van WULF (Rolduc). Verder worden de plantomen en de elkander doorkruisende velden beschreven, de doorlichtingschermen, het ontwikkelen en fixeeren. Met de stereoscopische opnamen en de beschuttingsmaatregelen wordt besloten. Voorwaar een in kort bestek kunstig samengevat geheel. Ook aan de radio-activiteit wordt aandacht geschonken, zij het ook met iets meer terughouding. Ten slotte komt een inconsequentie n.l. 40 bladzijden gewijd aan polsstudie, bloeddrukmeting, de Zwitsersche polsvolumetrie, de electrocardiographie, de harttonen en ademgeruischen, hun versterking in den Amerikaanschen stethophoon. Het boek besluit met een kort bericht over electricische velden van physiologischen oorsprong, dat eenigszins uit den toon valt, want hetgeen er in wordt medegedeeld, mag nog niet op classisisme aanspraak maken.

ZWAARDEMAKER.

Prof. Dr. P. GYÖRGY, *Die Behandlung und Verhütung der Rachitis und Tetanie*, nebst Bemerkungen zu ihrer Pathogenese und Aetiologie. JULIUS SPRINGER, Berlin. Prijs: R.M. 9.60.

Een bijdrage van GYÖRGY in het 36ste deel der *Ergebnisse der inneren Medizin und Kinderheilkunde*, onder denzelfden titel is